

NIEUWSBRIEF DE GEELDERS

NIEUW: DIGITALE NIEUWSBRIEF OVER DE GEELDERS

Met het verschijnen van deze nieuwsbrief over de uitbreiding van het Natuurnetwerk in en rondom De Geelders is de eerste editie een feit. We houden u en alle bewoners, bedrijven en organisaties hiermee op de hoogte van de landschappelijke ontwikkelingen in De Geelders in het algemeen en Savendonk in het bijzonder. Heeft u deze nieuwsbrief niet in uw eigen mailbox ontvangen, maar wilt u deze daar voortaan wel krijgen? Stuur dan een e-mail naar info@ark.eu onder vermelding van 'Aanmelden nieuwsbrief De Geelders' voor een plaatsje op de verzendlijst.

SAVENDONK (BIJNA) IN UITVOERING

Om in Savendonk de leembossen te herstellen, heeft ARK in 2019 vijftig hectare aan percelen aangekocht van bewoners en agrariërs. De gedetailleerde uitvoeringsplannen voor het gebied zijn inmiddels in de maak. Hiervoor zijn in de afgelopen maanden diverse aanvullende (hydrologische en archeologische) onderzoeken verricht. Ook is bewoners om input gevraagd. De resultaten neemt ARK in december 2020 mee bij het opstellen van een concept-uitvoeringsplan. Dit wordt de basis voor de vergunningsaanvragen en voor alle overleggen met bevoegde instanties en betrokkenen. Liempdenaren Martien Roestenburg en Frans van Giersbergen brachten het project Savendonk prachtig in beeld met dit filmpje. Behalve een impressie van het gebied schetst het [filmpje](#) vanuit de lucht ook de plannen die voor Savendonk op stapel staan.

Inmiddels is ook een ander ARK-plan in De Geelders gehonoreerd door het Groen Ontwikkelingsfonds Brabant (GOB): De Geelders Noord. Zowel hier als in Savendonk is inmiddels gestart met de vergunningsvrije werken, zoals het benutten van het voorpootrecht en het beplanten van percelen.

WATERONDERZOEK LAAT ZIEN: BRABANTSE NATUUR HEEFT BEHOEFTE AAN WATER

In Brabant is de waterhuishouding voor natuurgebieden die afhankelijk zijn van grondwater (zoals De Geelders) niet op orde. Dat blijkt uit een wateronderzoek dat in 2020 is uitgevoerd in opdracht van Brabants Landschap, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en de Brabantse Milieufederatie. Een te laag grondwaterpeil is daar de oorzaak van. Dat peil moet dus omhoog om verdroging tegen te gaan.

NATTE NATUURPAREL

De Geelders – van oorsprong een nat gebied – is deels beschermd. Het bleef daardoor relatief nat waardoor het zich kon ontwikkelen tot een uniek bos met een hoge soortenrijkdom. Om deze waarden te behouden, wees de provincie Noord-Brabant De Geelders in 2004 aan als ‘Natte Natuurparel’. Daar hoort ook bij dat de waarden, waar mogelijk, versterkt moeten worden. ARK maakt daar werk van door op de aangekochte gronden in Savendonk maatregelen te treffen die het water langer in De Geelders houden. Dat doet ze samen met Waterschap De Dommel. Die zorgt ervoor dat er niet meer water bijkomt, maar dat regenwater beter wordt vastgehouden. Daardoor verdroogt het bos minder snel, precies waar de Savendonkse natuur behoefte aan heeft.

Raaf • DIRK EIJKEMANS

RAVEN GESPOT!

Op 14 oktober 2020 zijn op een ARK-perceel aan de Kasterensestraat twee raven gespot. Bijzonder, want raven zijn in Brabant ‘dun gezaaid’; de ravenpopulatie heeft het in heel Nederland zwaar door gebrek aan kadavers. Mogelijk worden de raven blijvers als ARK in De Geelders het project Dood doet Leven start. Hierbij blijven kadavers van dode dieren in natuurgebieden liggen. Met dode dieren als voedselbron ontstaan ideale omstandigheden voor de raaf om zich hier permanent te vestigen.

KAVELRUIL OOSTELIJKE GEELDERS

ARK heeft in november 2020 via kavelruil onder meer het perceel Hooge Beek (elf hectare) verworven in de Oostelijke Geelders onder Schijndel. De ruilende partij was Stichting Arnoldus Peter Verhagen die als eigenaar het perceel verpacht aan een agrariër. De stichting kreeg bij de ruil kwalitatief betere landbouwgrond terug: rechthoekig verkaveld met een hogere ligging, minder nat en dicht bij de dorpsgrenzen van Schijndel. De pachtende ondernemer kan zijn bedrijf hier onder zeer gunstige omstandigheden voortzetten. Ger van den Oetelaar van ARK licht de kavelruilmethode toe: “Zodra we agrarische percelen op het oog hebben voor omvorming tot natuur zorgen we eerst dat we in de buurt kwalitatief betere gronden in bezit krijgen. Daarmee gaan agrariër én landbouw erop vooruit en kunnen wij de vrijgekomen grond benutten voor natuurontwikkeling.”

TREES FOR ALL PLANT 25.000 BOMEN

In 2020/2021 plant de organisatie Trees for All zo'n 25.000 bomen aan in Savendonk. Deze zullen, samen met de bestaande begroeiing, de komende jaren uitgroeien tot een prachtig vernieuwd leembos. ARK zoekt samenwerking met Trees for All vanwege de missie van deze stichting: via duurzame bosprojecten bijdragen aan een beter klimaat en meer biodiversiteit. Dankzij donaties van bedrijven en particulieren heeft Trees for All al miljoenen bomen geplant in binnen- en buitenland.

De aangetroffen klep van de Sphaeriumvormige erwtensmossel (het streepje is 1 mm.) • INGRID MARGRY-MOONEN

BIJZONDERE VONDST: SPHAERIUMVORMIGE ERWTENMOSSSEL

Op 3 november 2020 is in de Beeksche Waterloop, langs het ARK-perceel Hooge Beek, de Sphaeriumvormige erwtensmossel (*Euglesa pseudospaerium*) aangetroffen. Op de Nederlandse Rode Lijst voor weekdieren heeft deze soort de status 'Bedreigd'. Er zijn in Nederland maar weinig vindplaatsen bekend van deze tweekleppigensoort. "Ze is zeer gevoelig voor watervervuiling en na 1970 is het aantal mossels sterk achteruit gegaan", vertelt de Boxtelse bioloog Kees Margry die de vondst deed. "Omdat de volwassen exemplaren slechts drie millimeter breed zijn, is het ook een soort die je niet zomaar ziet liggen. Dus deze vondst is echt bijzonder." Hoewel Kees maar één van de twee kleppen vond, was deze wel compleet en vers. "Dat geeft aan dat de soort hier voorkomt. Ik weet inmiddels ook dat iemand anders er hier een heeft aangetroffen." Volgens de bioloog valt de aanwezigheid van de soort te verklaren door het schone water in de beek. "Daar helpen erwtensmossels overigens ook zelf aan mee. Ze filteren voedseldeeltjes uit water en modder en ruimen organisch afval op." Hij heeft er vertrouwen in dat de soort zich in De Geelders zal handhaven als het gebied goed beheerd wordt. "En met de ecologische inrichting door ARK zal het alleen maar beter gaan. Deze erwtensmossel houdt van moeras."

GEELDERSDAG 2021

Zodra de uitvoering in Savendonk is gestart, wordt het publiek actief bij de ontwikkelingen betrokken. Zo staat er voor 18 april 2021 een Geeldersdag op de planning, onder voorbehoud van de situatie rond het coronavirus. De concrete invulling van de dag wordt de komende maanden uitgewerkt. Waar de Geeldersdag een belangrijke manier is om het grote publiek te bereiken, worden er ook manieren gezocht om de zestien vrijwilligersgroepen te betrekken die in het gebied actief zijn. Ook daarover volgt in de komende maanden uitsluitel.

ARK DRAAGT GRONDEN IN 2023 OVER

Volgens de huidige planning blijft ARK tot circa 2023 eigenaar en beheerder van de aangekochte en ingerichte gronden in Savendonk. Dat geldt ook voor de overige ARK-eigendommen in De Geelders en Het Groene Woud. Dat betekent dat ARK tot dat moment de regie houdt over de gronden en de maatregelen die in het gebied getroffen worden. Daarna draagt ARK het eigendom over aan verschillende natuurorganisaties die de ARK-ideeën blijvend in praktijk zullen brengen. Zij gaan de gronden vervolgens permanent beheren. Daarmee wisselt de grond in circa 2023 dus formeel van eigenaar.

NATUURGRONDRUIJL

Die overdracht gebeurt grotendeels volgens de methode van natuurgrondruil: bij de overdracht worden niet alleen de gronden van ARK verdeeld over de verschillende beheerorganisaties, ook de gronden die de organisaties zelf al in De Geelders hebben, worden 'opgeschud'. Dat betekent dat ze onderling kleinere stukjes met elkaar ruilen om per organisatie tot grotere eenheden te komen. Dit komt de beheerefficiëntie ten goede. Voor het beeld betekent dit dat er minder hekjes, bordjes of andere kavelafscheidings in het landschap komen te staan. ARK paste deze methode van natuurgrondruil al twee keer succesvol toe in Limburg.

De Schutstraat blijft openbaar

ZANDPADEN BLIJVEN INTACT

ARK heeft in oktober 2020 diverse zandwegen (waaronder de Schutstraat en de Gilders) van de gemeente Boxtel gekocht. Deze zandpaden blijven hun openbare, ecologische en erfgoedfunctie behouden, de toegankelijkheid van het gebied blijft intact. De aankoop is vooral gedaan uit efficiency-overwegingen: waar de paden tot nu toe zorgen voor versnippering van kavels maken ze straks deel uit van de grotere eenheden die de natuurorganisaties gaan beheren.

WILDROOSTERS VERPLAATST

Om het beheer nog efficiënter te maken, heeft ARK begin november de wildroosters in de Schutstraat verplaatst. Dit gebeurde met toestemming van de gemeente Boxtel en op basis van het ontwerp van Staatsbosbeheer. De bestaande (niet meer functionele) wildroosters schoven op waardoor Schotse Hooglanders en andere dieren veilig de Schutstraat kunnen passeren en niet buiten hun eigen gebied komen. Het verplaatsen van de wildroosters verliep vlekkeloos: de bodem was droog genoeg waardoor het pad niet beschadigd raakte.

Twee verplaatste wildroosters in de Schutstraat

VRAGEN STAAT VRIJ!

Heeft u vragen, opmerkingen of suggesties? Mail ze naar ARK-projectleider Ger van den Oetelaar: ger.vandenoetelaar@ark.eu.

Deze nieuwsbrief is een initiatief van het Geeldersberaad, bestaande uit ARK Natuurontwikkeling, provincie Noord-Brabant, gemeente Sint-Michiëlgestel, gemeente Boxtel, gemeente Meerijstad, Waterschap De Dommel, Brabants Landschap, Staatsbosbeheer, Bosgroep-Zuid en de Marggraff-stichting. Wilt u deze nieuwsbrief niet meer ontvangen? U kunt zich afmelden onder vermelding van 'Afmelden nieuwsbrief De Geelders' via info@ark.eu.